

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 33/2011-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. augusta 2011 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a sudcov Marianny Mochnáčovej a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o., I., zastúpenej Advokátskou kanceláriou Dr. J. B., s. r. o., konajúcou advokátom JUDr. J. B., B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16 Cob 122/2009 z 31. augusta 2010, a takto

r o z h o d o l :

Základné právo spoločnosti Z., s. r. o., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16 Cob 122/2009 z 31. augusta 2010 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. I. ÚS 33/2011 z 27. januára 2011 bola na ďalšie konanie prijatá sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 Cob 122/2009 z 31. augusta 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka sa žalobou na Okresnom súde Trenčín (ďalej len „okresný súd“) domáhala zaplatenia sumy 54 937,53 € s príslušenstvom od JUDr. L. (ďalej len „žalovaný“), advokáta (predtým komerčného právnika), z titulu náhrady škody, ktorá jej mala byť žalovaným spôsobená porušením jeho povinností komerčného právnika, neskôr advokáta. Žalovaný ako komerčný právnik zastupoval sťažovateľku ako žalovanú v konaní o zaplatenie sumy 369 000 Sk s prísl., vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 16 Cb 465/01, kde okresný súd rozsudkom z 3. novembra 2003 žalobe proti sťažovateľke vyhovel a zaviazal ju zaplatiť celú žalovanú istinu s úrokmi z omeškania a náhradu trov konania. Predmetom pôvodného konania, kde žalovaný zastupoval sťažovateľku, bolo zaplatenie troch nezaplatených splátok z nájomnej zmluvy o kúpe prenajatej veci. Sťažovateľka v sťažnosti tvrdí, že žalovaný porušil jeho povinnosti tým, že nepredložil súdu v pôvodnom konaní dôkazy o úhrade žalovanej istiny a že napriek podanému odvolaniu proti rozsudku z 3. novembra 2003 nezabezpečil zaplatenie súdneho poplatku (neinformoval sťažovateľku), v dôsledku čoho došlo k zastaveniu odvolacieho konania a podľa sťažovateľky vecne nesprávny rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť 14. apríla 2004 a vykonateľnosť 17. apríla 2004. V následnom exekučnom konaní súdny exekútor vymohol od sťažovateľky sumu 1 984 512,50 Sk. V príčinnej súvislosti s porušením povinností žalovaného tak podľa tvrdení sťažovateľky vznikla škoda na jej majetku vo výške 54 937,53 € (1 655 048 Sk), ktorá zodpovedá rozdielu medzi exekučne vymoženou sumou a platbami (úroky z omeškania, náhrada zaplateného súdneho

poplatku), ktoré podľa jej tvrdení bola skutočne povinná žalobcovi v pôvodnom konaní platiť.

3. Okresný súd následnú žalobu sťažovateľky o náhradu škody proti žalovanému zamietol a zaviazal sťažovateľku nahradiť mu trovy konania. Na odvolanie sťažovateľky o veci rozhodoval krajský súd, ktorý rozsudkom napadnutým sťažnosťou na ústavnom súde rozsudok prvostupňového súdu potvrdil.

4. Sťažovateľka tvrdí, že rozsudkom krajského súdu boli porušené jej označené práva, pričom polemizuje s právnymi názormi tak okresného, ako aj krajského súdu týkajúcimi sa predpokladov vzniku zodpovednosti žalovaného za škodu. K veci uviedla: *„Preto bolo a je podľa nášho presvedčenia nesporné, že ak by bol žalovaný komerčný právnik, resp. advokát obhajoval záujmy svojho klienta v konaní č.k. 16 Cb 461/01 na Okresnom súde v Trenčíne dôsledne, odborne a v súlade s uzavretou nájomnou zmluvou predložil prvostupňovému súdu dôkazy o úhrade predmetného žalovaného nájomného za mesiace január až marec 2001 (žiadne iné splátky nájomného nebola sťažovateľka povinná v rokoch 2000 až 2001 platiť), nebol by prvostupňový súd rozsudkom zaviazal sťažovateľku na opätovné zaplatenie splátok v sume 369.000,-Sk prísl., ktoré prenajímateľovi preukázateľne už pred vyhlásením rozsudku z 03.11. 2003 zaplatila. V prípade neakceptovania predmetných dôkazov o zaplatení splátok prvostupňovým súdom, ak by žalovaný advokát bol podal riadne odvolanie proti rozsudku prvostupňového súdu (a zabezpečil zaplatenie súdneho poplatku) konanie vo veci č. k 16 Cb 461/01 na odvolacom súde (prípadne s už iným právnym zástupcom) by muselo byť úspešné pre sťažovateľku (s novým právnym zástupcom) a k žiadnemu exekučnému konaniu voči sťažovateľke by nedošlo a žiadna škoda by jej nebola vznikla.*

Konanie žalovaného advokáta, ktorý v konaní na Okresnom súde v Trenčíne, č. k. 16 Cb 461/01 dostatočne odborne nechránil a nepresadzoval oprávnené záujmy svojho klienta (z veľmi ťažko objektívne pochopiteľných dôvodov súdu nepredložil existujúce písomné dôkazy o jeho klientom zaplatenej žalovanej istine v sume 369.000, - Sk, ktoré mu klient odovzdal – pred vyhlásením rozsudku v konaní 16 Cb 461/01) bolo však prvotnou

a bezprostrednou príčinou vzniku škody. Už z pôsobenia tejto prvotnej príčiny možno dôvodne vyvodzovať vecnú súvislosť so vznikom škodlivého následku.

Žalovaný advokát dostatočne nechránil a nepresadzoval práva a oprávnené záujmy svojho klienta (súdu nepredložil dôkazy o klientom zaplatenej žalovanej istine, hoci ich od klienta prevzal), nekonal svedomito, keď nezabezpečil zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie a nepoučil klienta o následkoch nezaplatenia tohto poplatku.

Posúdenie veci Okresným súdom Trenčín a Krajským súdom v Trenčíne v tomto prípade sa môže a musí stať predmetom kritiky zo strany Ústavného súdu SR, pretože závery, ktorými sa uvedené všeobecné súdy vo svojom rozhodovaní riadili - sú arbitrárne, zjavne svojvoľné a zároveň majú za následok porušenie základného práva sťažovateľa na riadny a spravodlivý proces.

Vzhľadom na skutkovú a právnu zložitosť tohto sporu o náhradu škody, sme dôvodne očakávali, že Krajský súd v Trenčíne vo svojom rozsudku stručne, jasne, výstižne, ale hlavne presvedčivo odôvodní, resp. vyargumentuje svoje stanovisko k našim odôvodneným právnym názorom na porušenie právnej povinnosti žalovaným advokátom, na vznik škody a kauzálny nexus medzi porušením zmluvnej povinnosti a vznikom škody, ktoré sme podrobne uviedli v podanom odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového súdu. Krajský súd ich však v podstate odmietol svojim zavádzajúcim a zjavne svojvoľným tvrdením, že v odvolaní žalobca neuviedol nič iného ako pred súdom prvého stupňa.

Vzhľadom na rozsah a dôvody nami podaného odvolania proti predmetnému rozsudku Okresného súdu v Trenčíne je odôvodnenie napadnutého rozsudku Krajského súdu v Trenčíne pre nás z hľadiska spravodlivosti a presvedčivosti nepochopiteľné z nasledovných dôvodov:

Zjavne svojvoľne odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku argumentuje tým, že z pripojeného spisu 16 Cb/465/2001 mal odvolací súd za preukázané, že proti platobnému rozkazu č.k. 16 Cb/465/2001-17 podal žalovaný prostredníctvom svojho konateľa odpor, nepodal ho žalovaný ako právny zástupca. Podanie odporu v tejto veci nemá žiadnu logickú príčinnú súvislosť so vznikom škody na strane sťažovateľky.

Krajský súd totiž pri svojom rozhodovaní musel a mal vedieť, že dňa 28.01.2002 (deň podania odporu) odpor nemohol podať žalovaný ako právny zástupca, pretože žiadneho právneho zástupcu ešte nemal. Sťažovateľka udelila plnomocenstvo žalovanému za účelom

poskytnutia právnych služieb - odborného právneho zastupovania vo veci 16 Cb 465/01 na Okresnom súde v Trenčíne až dňa 30.12.2002, t.j. až po tom, čo zistila, že pre skutkovú zložitost' preukázania jednotlivých čiastkových platieb na úhradu dlžnej istiny v konaní pred súdom potrebuje odborné právne zastúpenie.

Zjavne svojvoľne (bez logickej súvislosti s vykonanými dôkazmi) odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku taktiež tvrdí, že v konaní nebolo preukázané, že právny zástupca žalobcu mal podať odvolanie, aspoň žalobca o tom nepredložil dôkaz a v spise sa nenachádza ani podnet v tomto smere. Z textu odvolania, ktoré žalovaný vypracoval a dňa 16.01.2004 osobne podal na Okresnom súde v Trenčíne však pritom jasne a jednoznačne vyplýva, že tak urobil na základe plnej moci.

Napokon zjavne svojvoľne (bez logickej súvislosti s vykonanými dôkazmi) odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku tvrdí, že o tom, že súd prvého stupňa žiadal dôkazy na preukázanie tvrdení žalovaného ohľadne vyrovnania predmetu sporu, konateľ spoločnosti vedel, pretože bol prítomný na pojednávaní dňa 17.4.2003. Práve preto totiž, že konateľ sťažovateľky vedel, aké dôkazy žiada súd, tak zabezpečil, aby účtovníčka (ekonómka) a svedkyňa v spore 36 Cb 173/2007 – J. M. všetky dôkazy na preukázanie tvrdených platieb osobne odovzdala žalovanému za tým účelom, aby ich predložil na súde.“

5. V petite sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že jej označené práva boli porušené rozsudkom krajského súdu, zároveň žiadala, aby ústavný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Žiadala priznať aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

6. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval krajský súd, aby sa vyjadril k prijatej sťažnosti a k vhodnosti ústneho pojednávania. Predseda krajského súdu vo vyjadrení z 25. februára 2011 uviedol, že predsedníčka príslušného senátu je názoru, že senát rozhodol podľa najlepšieho vedomia a svedomia a v súlade so zákonom. Predsedníčka senátu predovšetkým poukázala na skutočnosť, že prvostupňový súd podrobne a obširne zdôvodnil svoje rozhodnutie, a keďže odvolací senát sa s takýmto odôvodnením stotožnil, poukázal vo svojom odôvodnení predovšetkým na prvostupňové rozhodnutie. Súčasne uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní pred ústavným súdom.

7. Na výzvu ústavného súdu sťažovateľka prostredníctvom právneho zástupcu listom z 21. februára 2011 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, keďže od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

8. Ústavný súd po vyhodnotení stanoviska účastníkov konania dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto boli splnené podmienky na upustenie od ústneho pojednávania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a sťažnosť bola prejednaná na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu. Po posúdení sťažnosti, rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu a vyjadrenia k sťažnosti dospel ústavný súd na neverejnom zasadnutí senátu k záveru, že sťažnosť nie je dôvodná.

9. Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Je teda garantom ústavnosti a súdnym orgánom, ktorý je povinný chrániť dodržiavanie a rešpektovanie ústavy všetkými orgánmi verejnej moci vrátane všeobecných súdov. Dodržiavanie ústavy orgánmi verejnej moci však nemožno vzťahovať len na strohé rešpektovanie jej jednotlivých článkov. Generálna interpretačná a realizačná klauzula ustanovuje, že výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Výklad každej právnej normy (právneho predpisu) musí byť konformný s ústavou ako základným zákonom štátu s najvyššou právnou silou. V prípade, že vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je v konkrétnej veci povinný uprednostniť ústavne konformný výklad.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriedeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

11. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

12. Podstata sťažnostných námietok sťažovateľky vo vzťahu k rozsudku krajského súdu spočíva v jej tvrdení, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu sú zjavne svojvoľné, a preto z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné s priamym dopadom na označené práva.

13. Z odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu vyplýva, že tento po opise dôvodov rozsudku okresného súdu, podstatných dôvodov odvolania a vyjadrenia k nemu na vlastné odôvodnenie rozsudku uviedol:

„Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné a napadnutý rozsudok je potrebné podľa § 219 ods. 1,2 O.s.p. potvrdiť. Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v § 132 O.s.p. a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, keď žalobu zamietol.

Predovšetkým treba uviesť, že konanie 16Cb/465/2001 je právoplatne skončené (právoplatnosť rozsudku je vyznačená dňa 22.1.2004). Z pripojeného spisu 16Cb/465/2001 mal odvolací súd za preukázané, že proti platobnému rozkazu č.k. 16Cb/465/2001-17 podal žalovaný prostredníctvom svojho konateľa odpor, nepodal ho žalovaný ako právny zástupca. Odvolacie konanie bolo zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku z odvolania a nadobudlo právoplatnosť dňa 14.4.2004. Z pripojeného spisu odvolací súd zistil, že dňa 23. júna 2004 bol do spisu nahliadnuť JUDr. J. B., ako zástupca na základe plnomocenstva, zo dňa 22. júna 2004.

V konaní nebolo preukázané, že právny zástupca žalobcu mal podať odvolanie, aspoň žalobca o tom nepredložil dôkaz a v spise 16Cb/465/2001 sa nenachádza ani podnet v tomto smere po tom, čo zmenil žalobca právneho zástupcu. A o tom, že súd prvého stupňa žiadal dôkazy na preukázanie tvrdení žalovaného ohľadne vyrovnaní predmetu sporu, konateľ spoločnosti V. Š. vedel, pretože bol prítomný na pojednávaní dňa 17.4.2003.

Pokiaľ súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku uviedol, že z listu žalovaného zo dňa 2.3.2005 zrejme vyplýva, že tento záväzok uznal, odvolací súd sa s týmto nie istým názorom súdu prvého stupňa nestotožňuje. Podľa § 323 ods. 1 Obch. zák., ak niekto písomne uzná svoj určitý záväzok, predpokladá sa, že v uznanom rozsahu tento záväzok trvá v čase uznania. Z obsahu podania len vyplýva, že žalovaný očakáva plnenie poisťovne v prospech žalobcu. Tento názor súdu prvého stupňa nemal vplyv na správnosť rozhodnutia a vyššie uvedený názor odvolacieho súdu len zdôrazňuje správnosť rozhodnutia vo veci samej.

Odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa sa dôkladne zaoberal všetkými tvrdeniami a dôkazmi produkovanými účastníkmi a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. V odvolaní žalobca neuviedol nič iného, ako pred súdom prvého stupňa. Napadnutý rozsudok je vecne správny, preto bol odvolacím súdom podľa § 219 ods. 1,2 O.s.p. potvrdený a v podrobnostiach odvolací súd na jeho odôvodnenie odkazuje.“

14. Keďže odvolací súd aproboval odôvodnenie rozsudku okresného súdu, v dôsledku čoho tvoria odôvodnenia rozsudkov obidvoch inštančných súdov jednotu, ústavný súd sa oboznámil aj s podstatnými dôvodmi rozsudku okresného súdu. Tento na vlastné odôvodnenie rozsudku v podstatnom uviedol:

„Žalovaný zastupoval žalobcu v konaní vedenom okresným súdom ako komerčný právnik od 30.12.2002 do 31.12.2003 a ako advokát od 1.1.2004 do 13.4.2004. Podľa § 13 ods. 1 zák. č. 129/1991 Zb. o komerčných právnikoch v znení neskorších právnych predpisov bol žalovaný povinný zachovávať Ústavu SR a ostatné zákony, ako aj iné všeobecne záväzné právne predpisy a v ich medziach sa riadiť príkazmi klienta (ďalej súd cituje § 13 ods. 2 zákona č. 129/1991 a § 18 ods. 1 a 2 zákona o advokácii, pozn.). Súd má zato, že žalovaný tieto povinnosti ako komerčný právnik a neskôr advokát porušil, nakoľko v konaní neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal opak. Zároveň v zmysle § 18 ods. 2 zák. č. 129/1991 Zb. o komerčných právnikoch v znení neskorších právnych predpisov a § 26 ods. 4 zák. č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení neskorších právnych predpisov v konaní tiež nepreukázal, že vynaložil všetko úsilie, ktoré bolo možné od neho požadovať, aby zabránil vzniku škody... Žalovaný v konaní nepreukázal, že predmetný rozsudok, výzvu na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie a uznesenie o zastavení odvolacieho konania

doručil žalobcovi, resp. že žalobcu s týmito rozhodnutiami a výzvou súdu oboznámil... . Pokiaľ žalobca v konaní tvrdil, že nemal vedomosť o svojej povinnosti preukázať úhradu žalovaného nájomného a predložiť súdu o tom dôkazy, toto tvrdenie žalobcu súd považoval za účelové, nakoľko na pojednávaní 17.4.2003 sa konateľ žalobcu na výzvu súdu vyjadroval k úhradám nájomného v zmysle predmetnej zmluvy, bol súdom vyzvaný na predloženie dôkazov o úhrade nájomného, pričom na tomto pojednávaní tiež bol upresnený predmet konania - dlžné nájomné za mesiac december 2000 a február a marec 2001. Napriek uvedeným skutočnostiam však konateľ žalobcu doklady o úhrade nájomného, príp. ceny za ťahač súdu nepredložil. Tieto dôkazy neboli súdu zo strany žalobcu, napriek viacerým výzvam, predložené ani v tomto konaní. Vzhľadom k uvedenému a i z predložených výpisov z účtu žalobcu, výdavkového pokladničného dokladu i výsluchu svedkyne mal súd zato, že žalovaný v konaní preukázal, že povinnosť predložiť súdu dôkazy žalobcu o úhrade dlžného nájomného, resp. povinnosť poučiť žalobcu o potrebe takéto dôkazy súdu predložiť, v konaní 16Cb 645/2001 neporušil... .

Z predložených výpisov z účtu žalobcu, výdavkových pokladničných dokladov a faktúr (na základe variabilných symbolov na výpisoch z účtu, ktoré predstavovali čísla faktúr) mal súd za preukázané, že dňa 18.4.2001 uhradil žalobca sumu 23 000,- Sk a dňa 31.8.2001 sumu 100 000,- Sk na faktúru č. 2001/1, ktorou bolo fakturované nájomné za január 2001. Dňa 11.5.2001 uhradil žalobca sumu 23 000,- Sk a dňa 27.6.2001 sumu 100 000,- Sk na faktúru č. 2001/2, ktorou bolo fakturované nájomné za apríl 2001. Dňa 20.9.2001 uhradil žalobca sumu 123 000,- Sk na faktúru č. 2001/3, ktorou bolo fakturované nájomné za júl, august 2001. Dňa 24.10.2001 uhradil žalobca sumu 50 000,- Sk, dňa 16.11.2001 sumu 50 000,- Sk a dňa 4.1.2002 sumu 23 000,- Sk na faktúru č. 2001/4, ktorou bolo fakturované nájomné za september a október 2001. Úhrady jednotlivých faktúr predmetnými platbami a ich identifikáciu podľa VS potvrdila vo svojej výpovedi svedkyňa J. M. Uvedené platby odsúhlasil i svedok G. O., i keď ich konkrétne nevyčíslil ani neuviedol dátumy úhrady. Vzhľadom k uvedenému mal súd zato, že žalovaný v tomto konaní preukázal, že žalobca dohodnuté nájomné za december 2000 a február a marec 2001 neuhradil... .

Taktiež je zrejmé, že i keď horeuvedenými faktúrami bolo fakturované nájomné za apríl, júl, august, september 2001, žalobca tieto faktúry späť prenajímateľovi nevrátil,

naopak na základe týchto faktúr ako účtovných dokladov vykonával úhrady, ktoré identifikoval ich číslami.... Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam a k tomu, že vykonaným dokazovaním bol preukázaný účel žalobcom označených platieb tak ako je uvedené vyššie, žalobca opak nepreukázal, mal súd zato, že v konaní nebol preukázaný vznik škody v sume 369 000,- Sk titulom duplicitnej úhrady predmetného nájomného, nakoľko táto suma bola vymožená za účelom splnenia záväzku žalobcu z predmetnej nájomnej zmluvy. Taktiež škodu nepredstavujú vymožené úroky z omeškania v sume 1 166 962,50 Sk, nakoľko v konaní nebola preukázaná úhrada nájomného žalobcom pred vykonaním exekúcie, a preto žalobcovi vznikla povinnosť tieto ako príslušenstvo pohľadávky z nájomnej zmluvy uhradiť...

Príčinná súvislosť znamená, že medzi protiprávnym úkonom a vzniknutou škodou musí byť vzťah príčiny a následku, a to bezprostredný, nie sprostredkovaný. Existencia príčinnej súvislosti musí byť preukázaná, nielen predpokladaná. Takáto príčinná súvislosť v konaní preukázaná nebola. Je nepochybné, že predmetná exekúcia bola realizovaná z toho dôvodu, že žalobca ako povinný dobrovoľne nesplnil povinnosť, ktorá mu bola uložená rozsudkom v konaní 16Cb 465/2001. Teda exekúcia, vrátane vzniku jej trov bola následkom toho, že žalobca si nesplnil povinnosť splniť súdnym rozhodnutím uloženú povinnosť v stanovenej lehote. Plnenie, resp. neplnenie si povinností žalovaným v konaní 16Cb 465/2001 nie je priamou príčinou predmetnej exekúcie. Taktiež povinnosť platiť zmluvne dohodnuté úroky z omeškania nie je v danom prípade priamym následkom toho, že žalovaný v pôvodnom konaní nepredložil súdu doklady o úhrade žalovaného nájomného (porušenie tejto povinnosti žalovaným v konaní zistené nebolo), ale je dôsledkom nesplnenia si povinnosti žalobcu zaplatiť dohodnuté nájomné v zmluvne stanovenej lehote splatnosti. Súd podotýka, že by nebolo spravodlivé žiadať od žalovaného ako právneho zástupcu žalobcu preukázať v konaní 16Cb 465/2001 úhradu žalovaného nájomného, a to ani vtedy, ak by mal k dispozícii listinné dôkazy doplnené v tomto konaní, nakoľko ani v tomto konaní týmito listinnými dôkazmi nebola preukázaná úhrada žalovaného nájomného, pričom jednotlivé listinné dôkazy boli doplnené až priebežne v konaní, až na základe výzvy súdu a žalobca ešte v rámci tohto konania upresňoval dátumy platieb a následne výpočet úrokov z omeškania. Taktiež žalobca v konaní nepreukázal, že sa v zmysle § 384 ods. 1 Obch. zák. pokúsil s prihliadnutím na okolnosti prípadu vykonať opatrenia potrebné na odvrátenie

žalovanej škody. Je zrejmé, že ak došlo k duplicitnej úhrade predmetného nájomného, vzniklo by na strane prenajímateľa bezdôvodné obohatenie, ktoré by bol povinný vydať nájomcovi. Žalobca ako nájomca však o vydanie tohto bezdôvodného obohatenia nepožiadaval, a preto žalovaný nie je povinný nahradiť škodu, ktorá týmto mala žalobcovi vzniknúť.

Vzhľadom k tomu, že žalovaný v konaní preukázal neexistenciu žalovanej pohľadávky tým, že neboli preukázané základné zákonné predpoklady pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu, súd žalobu v zmysle citovaných zákonných ustanovení v celom rozsahu zamietol.“

15. V právnej veci sťažovateľky pred všeobecnými súdmi išlo o vymedzenie a následné posúdenie naplnenia predpokladov zodpovednosti žalovaného (komerčného právnika/advokáta) za škodu, ktorá mala byť spôsobená sťažovateľke tým, že žalovaný porušil (mal porušiť) jeho zákonné povinnosti. Okresný súd rozsudkom, s ktorého odôvodnením sa krajský súd stotožnil, dospel k záveru, že:

- Žalovaný porušil jeho zákonné povinnosti pri výkone činnosti komerčného právnika/advokáta tým, že v pôvodnom konaní nezabezpečil úhradu súdneho poplatku za odvolanie sťažovateľkou.
- Povinnosť predložiť súdu v pôvodnom konaní dôkazy o úhrade nájomného za mesiace december 2000 a február a marec 2001 žalovaný neporušil, čo okresný súd vyvodil z toho, že konateľ sťažovateľky už v pôvodnom konaní mal vedomosť o výzve súdu na predloženie týchto dôkazov, napriek tomu ich však nepredložil nielen v pôvodnom konaní, ale ani v konaní o náhradu škody proti žalovanému.
- Listinné doklady, ktorými sťažovateľka preukazovala úhradu nájomného za sporné mesiace december 2000 a február a marec 2001, v skutočnosti dokazovali úhradu nájomného za mesiace, ktoré neboli predmetom pôvodného konania (január 2001, apríl a nasl. 2001).
- Vychádzajúc z uvedeného dospel súd k záveru, že na strane sťažovateľky absentuje vznik škody, pretože súdnym exekútorom na základe exekučného titulu (rozsudku v pôvodnom konaní) vymožená istina predstavuje splnenie záväzku

sťažovateľky z predmetnej zmluvy, ktorého duplicitná úhrada sťažovateľkou preukázaná nebola. Rovnako škodou nie sú ani vymožené úroky z omeškania (príslušenstvo pohľadávky z nájomnej zmluvy) a náhrada trov konania.

- K príčinnej súvislosti súd uviedol, že exekučné vymoženie toho, čo sťažovateľka považuje za škodu, nebolo v príčinnej súvislosti s porušením povinností žalovaného, ale dôsledkom toho, že sama sťažovateľka nezaplatila dohodnuté nájomné v stanovenej lehote splatnosti a že ani predloženými listinnými dôkazmi (ktoré boli doplnené až v konaní o náhradu škody) sťažovateľka nepreukázala úhradu nájomného za sporné mesiace.

16. Z pohľadu ústavno-súdneho prieskumu rozsudkov všeobecných súdov je potrebné zvýrazniť, že ústavný súd nie je skutkovým súdom (II. ÚS 267/04, IV. ÚS 144/09, II. ÚS 101/2010), a teda mu nemôže prislúchať zisťovanie skutkového stavu v konaní pred všeobecnými súdmi. Dôkazné bremeno k preukázaniu všetkých predpokladov zodpovednosti žalovaného za škodu znášala sťažovateľka, ktorá ak chcela byť v spore úspešná, bola povinná nielen tvrdiť a opísať rozhodujúce skutočnosti [§ 79 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)], ale aj označiť dôkazy na podporu svojich tvrdení (§ 120 ods. 1 OSP). Korelujúcou povinnosťou súdov bolo označené a vykonané dôkazy vyhodnotiť podľa svojej úvahy, každý jednotlivo a všetky vo vzájomnej súvislosti (§ 132 OSP) a v odôvodnení rozsudku o. i. stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (§ 157 ods. 2 OSP).

17. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu a aj štrasburských orgánov ochrany práv, z čoho rezultuje pomerne bohatá judikatúra k jeho významu z pohľadu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne

a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. januára 1999). Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

18. Prvotné priblíženie sťažovateľkou napadnutého rozsudku krajského súdu signalizovalo, že krajský súd v jej právnej veci mohol porušiť jej označené práva (preto bola uznesením ústavného súdu jej sťažnosť prijatá na ďalšie konanie). Odôvodnenie jeho rozsudku totiž nedáva odpoveď na podstatné skutkové a právne otázky týkajúce sa predmetu sporu (predpokladov zodpovednosti žalovaného za škodu) a dôvody uvádzané krajským súdom nad rámec dôvodov rozsudku okresného súdu nie sú podstatné (kto podal odpor v pôvodnom konaní, kedy nový zástupca sťažovateľky nahliadol do spisu). Zároveň však krajský súd ako odvolací súd postupoval v intenciách § 219 ods. 2 OSP, keď využil zákonodarcom upravenú fakultatívnu možnosť odvolacieho súdu obmedziť sa v odôvodnení potvrdzujúceho rozhodnutia len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že *„súd prvého stupňa vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v § 132 O.s.p. a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, keď žalobu zamietol... súd prvého stupňa sa dôkladne zaoberal všetkými tvrdeniami a dôkazmi produkovanými účastníkmi a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil... rozsudok je*

vecne správny, preto bol odvolacím súdom podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdený a v podrobnostiach odvolací súd na jeho odôvodnenie odkazuje“.

19. S ohľadom na uvedené potom predmetom skúmania ústavného súdu z hľadiska možného zásahu do označených práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nemohol byť izolovane rozsudok krajského súdu a jeho odôvodnenie (z hľadiska možnej svojvôle, neudržateľnosti, neospravedlniteľnosti), ale tento bol posudzovaný v spojení s rozsudkom okresného súdu a jeho odôvodnením. Vo vzťahu k tomuto rozsudku ústavný súd po oboznámení sa s jeho dôvodmi (v intenciách sťažnosti) nezistil, že by tento mohol byť vnímaný ako svojvoľný, arbitrárny, a teda ústavne neakceptovateľný. Okresný súd v odôvodnení rozsudku (na ktoré poukázal aj krajský súd) vykonané dôkazy nielen vymenoval, ale aj primeraným spôsobom vyhodnotil, na základe najmä sťažovateľkou predložených dôkazov ustálil skutkový stav a ústavnému súdu sa zistený skutkový stav nejaví v zásadnom rozpore s dôkaznou hodnotou jednotlivých vykonaných dôkazov (tak ako vyplývajú z odôvodnenia rozsudku). Rovnako tak právne závery okresného súdu (v podstatnom aprobované aj krajským súdom), ktoré sa týkajú predpokladov zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú pri výkone činnosti komerčného právnik, resp. advokáta, sú jasne, zrozumiteľne a primerane zdôvodnené.

20. V intenciách mantinelov možných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov preto ústavný dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu je ústavne udržateľný, nevykazuje znaky svojvôle, arbitrárnosti, je náležite odôvodnený a výklad práva všeobecným súdom nie je taký, že popiera účel a zmysel príslušných zákonných noriem (m. m. I. ÚS 23/2010). V odôvodnení napadnutých rozsudkov dali všeobecné súdy sťažovateľke podrobnú a ústavne akceptovateľnú odpoveď na to, (i) aké sú predpoklady vzniku zodpovednosti žalovaného advokáta (predtým komerčného právnik) za škodu, a prečo (ii) v jej veci neboli tieto predpoklady naplnené, v dôsledku čoho bola jej žaloba zamietnutá. Skutočnosť, že sa sťažovateľka s právnym názorom krajského súdu v spojení s názorom okresného súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny

názor svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08). Aj preto ústavný súd nepovažoval za potrebné rozvíjať či podporovať správnosť záverov všeobecných súdov rozhodujúcich obchodno-právnu vec sťažovateľky patriacu do ich ústavnej (čl. 142 ods. 1 ústavy) a zákonnej (§ 7 ods. 1 OSP) právomoci.

21. Pokiaľ teda ide o namietaný zásah do základného práva na súdnu ochranu sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd uzatvára, že rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu je vnútorne logický, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, rešpektuje zákonné požiadavky na odôvodnenie (skutkové a právne) rozsudku (§ 157 ods. 2 OSP) nie je arbitrárny a zrozumiteľným spôsobom dáva odpoveď na otázku, prečo krajský súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. V súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s namietaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

22. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosti sťažovateľky nevyhovel. Keďže sťažnosti vyhovené nebolo, ústavný súd sa nemohol zaoberať ďalšími návrhmi sťažovateľky (návrh na zrušenie rozsudku krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2011

